

Szkoła Charyzmatów

zeszyt III

zebrał i opracował
o. Bogdan Kocańda OFMConv
Szkoła Charyzmatów
zeszyt III

Wydawnictwo WAM

© Libreria Editrice Vaticana
© Wydawnictwo WAM, 2019

Opieka redakcyjna: Kama Hawryszków
Redakcja: Marek Gurba
Korekta: Dariusz Godoś, Katarzyna Onderka
Projekt okładki: Łukasz Szczepaniak
Skład: Edycja

Imprimi potest:
O. Mariusz Kozioł
Wikariusz Prowincji św. Antoniego Pad. i bł. Jakuba Strzemię
Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych (Franciszkanów)
Kraków, dnia 8 sierpnia 2019 r.
L.dz. 393/2019

ISBN 978-83-277-2249-2

WYDAWNICTWO WAM
ul. Kopernika 26 • 31-501 Kraków
tel. 12 62 93 200
e-mail: wam@wydawnictwowam.pl

DZIAŁ HANDLOWY
tel. 12 62 93 254-255
e-mail: handel@wydawnictwowam.pl

KSIĘGARNIA WYSYŁKOWA
tel. 12 62 93 260
www.wydawnictwowam.pl

Druk: EKODRUK • Kraków

Publikację wydrukowano na papierze iBOOK Extra 65 g vol. 2.0
dostarczonym przez IGEPA Polska Sp. z o.o.

Wstęp

Na drodze stawania się uczniem Chrystusa i Jego świadkiem wobec zlaicyzowanego świata nie możemy polegać jedynie na własnych możliwościach i umiejętnościach. Pan Bóg obdarzył każdego człowieka wieloma talentami, które ten może rozwijać w służbie innym, lecz w budowaniu wspólnoty Kościoła świętego potrzebujemy „mocy z wysoka”. Ten dar Bożej mocy otrzymujemy wraz z sakramentami chrztu świętego i bierzmowania, kiedy Pan Bóg przekazuje nam siedem darów Ducha Świętego. Otrzymane wraz z łaską uświęcającą dary Ducha Świętego: rozumu, wiedzy, mądrości, rady, pobożności, męstwa i bojaźni Bożej stanowią zwykle nadprzyrodzone wyposażenie człowieka i nie wypełniają całego spektrum oddziaływania mocy Bożej. Dlatego należy prosić dobrego Boga o obdarowanie charyzmatyczne.

Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium* Soboru Watykańskiego II tak wypowiada się na temat charyzmatów: „Ponadto ten sam Duch Święty nie tylko przez sakramenty i posługi uświęca i prowadzi Lud Boży oraz cnotami go przyozdabia, ale «udzielając każdemu, jako chce» (1 Kor 12,11) darów swoich, rozdziela między wiernych wszelakiego stanu także szczególne łaski, przez które czyni ich zdolnymi i gotowymi do podejmowania rozmaitych dzieł lub funkcji mających na celu odnowę i dalszą pożyteczną rozbudowę Kościoła, zgodnie ze słowami: «Każdemu dostaje się objaw Ducha dla ogólnego pożytku» (1 Kor 12,7). A ponieważ te charyzmaty, zarówno najznamienitsze, jak i te bardziej pospolite a szerzej rozpowszechnione, są nader stosowne i pożyteczne dla potrzeb Kościoła, przyjmować je należy z dziękczynieniem i ku pociesze. O dary zaś nadzwyczajne nie należy się ubiegać lekkomyślnie ani spodziewać się zarozumiale po nich owoców apostołskiej działalności, sąd o ich autentyczności i o właściwym wprowadzeniu ich w czyn należy do tych, którzy są w Kościele przełożonymi i którzy szczególnie powołani są, by nie gasić Ducha, lecz doświadczać wszystkiego i zachowywać to, co dobre (por. 1 Tes 5,12 i 19–21)” (KK12).

Zatem zadaniem człowieka wierzącego, obdarowanego Duchem Świętym, jest urzeczywistnienie Jego obecności tak, by służyło to zbudowaniu wszystkich (por. 1 Kor 12,7). Z tej racji, dbając o swój osobisty rozwój duchowy oraz o rozwój wspólnot katolickich i grup duszpasterskich działających przy parafiach, oddajemy do dyspozycji czytelników trzeci już zeszyt formacyjny, tym razem pod tytułem *Szkoła Charyzmatów*. Został on opracowany z myślą o czteroletnim programie formacji wspólnotowej, uwzględnionej w autorskim projekcie Akademii Wiary, który jest realizowany we wspólnocie charyzmatyczno-ewangelizacyjnej Talitha Kum w Rychwałdzie. Przypominamy, iż proponowana ścieżka formacyjna obejmuje czteroletni cykl spotkań, na który składa się pięć szkół.

Najważniejsza jest Szkoła Uczniostwa¹, która obejmuje piętnaście następujących po sobie tygodni spotkań formacyjnych. Wpisany jest w nią czas Wielkiego Tygodnia, będący kulminacją chrześcijańskich misteriów, a jej celem jest wejście na drogę świadomego uczniostwa w Chrystusie i zapoznanie się z metodami pracy z tekstami Pisma Świętego, tak by lepiej poznawać zamysł Boży. Następnie, w okresie jesiennym, proponowana jest Szkoła Świadców². To dziesięciodniowy czas zgłębiania sposobów ewangelizowania. Przewodnikami na tej ścieżce są biblijne postacie związane z osobą Jezusa Chrystusa, a przede wszystkim Jego uczniowie, którzy orędzie zbawienia zanieśli do świata pogan.

W drugim roku formacji proponuje się powtórzyć Szkołę Uczniostwa dla nowych członków wspólnot, a jesienią zaprosić wszystkich na Szkołę Charyzmatów (której dotyczy obecny zeszyt). Ta szkoła trwa jedenaście tygodni, a jej celem jest pogłębienie wiedzy na temat głównych charyzmatów i towarzyszących im zjawisk duchowych, a także wprowadzenie w modlitwę o objawienie się tych darów w życiu członków wspólnot, by posługując się nimi, budowali Kościół Chrystusowy.

Trzeci rok formacyjny, tak jak uprzednio, rozpoczynamy Szkołą Uczniostwa, aby jesienią zaprosić braci i siostry do uczestniczenia w Szkole Budowania Wspólnoty. Celem tej jedenastotygodniowej szkoły jest poznanie katolickiej eklezjologii, by grupę, do której

¹ Zeszyt I wydany został nakładem Wydawnictwa WAM w 2017 roku. Jest do nabycia między innymi w siedzibie Fundacji RSC w Rychwałdzie. E-mail: fundacja.rsc@franciszkanie.pl; tel.: 511 380 403, 511 380 416.

² Zeszyt II wydany przez Wydawnictwo WAM w 2018 roku. Również do nabycia w siedzibie Fundacji RSC.

się należy, postrzegać nie elitarnie, lecz w kontekście wizji Chrystusa (por. Mt 16,18), która objawia się w Kościele świętym. Nadto uczestnicy szkoły zdobywają podstawowe doświadczenie pomocne w budowaniu więzi wspólnotowych. To przekłada się na konkretne zachowania i postawy członków wspólnoty, podkreślające wymiar braterstwa chrześcijańskiego i zjednoczenia w miłości do Jezusa Chrystusa, aby „jeden duch i jedno serce ożywiały wszystkich, którzy uwierzyli” (Dz 4,32).

W czwartym roku formacyjnym proponuje się – po Szkole Uczniostwa – jesienną Szkołę Liderów. Celem tych spotkań w ciągu kolejnych dwunastu tygodni jest przygotowanie zaangażowanych katolików do przyjęcia odpowiedzialności w różnych obszarach życia parafii. Wspólnoty i grupy parafialne będą żyć, jeśli okażą się aktywne w dziele ewangelizacji i formacji na terenie parafii oraz skoncentrują się na stopniowej zmianie standardów społecznych przez prowadzenie ewangelicznego sposobu życia.

Czas pomiędzy intensywnymi szkołami, czyli wiosną i częścią zimy, należy wykorzystać na utrwalenie otrzymanych treści, ponowne przepracowanie trudniejszych partii materiału bądź w inny sposób, w zależności od potrzeb danej wspólnoty. Cykl czteroletni można kontynuować w następnych latach. Zależy to od rozwoju wspólnoty.

Pierwszym i podstawowym krokiem ku dojrzałości chrześcijańskiej w naszym modelu formacyjnym jest Szkoła Uczniostwa. Składa się ona z trzech zasadniczych elementów: wykładu, pracy w małej grupie i pakietu zadań do indywidualnego przepracowania w miejscu zamieszkania. Tę samą formę przyjmujemy w Szkole Świadców. Natomiast w Szkole Charyzmatów rezygnujemy ze spotkań w małych grupach na rzecz wspólnotowej modlitwy prośby o poszczególne dary Bożej łaski. Jak w przypadku poprzednich szkół grupa uczestników spotyka się raz w tygodniu w wyznaczonym miejscu, najlepiej w dużej sali konferencyjnej, by wspólnie podjąć modlitwę uwielbienia, która trwa od dziesięciu do dwudziestu minut. Następnie pasterz, odpowiedzialny za wspólnotę lub wyznaczony do tego celu animator, prowadzi wykład. Jego treść podana jest w niniejszym opracowaniu, ale można ją zmieniać według uznania. Chodzi jedynie o to, by zachować istotne przesłanie wyrażone za pomocą ortodoksyjnych słów. Do przygotowania wykładów posłużyła różnorodna literatura, co starano się ująć w bibliografii umieszczonej na końcu każdego z nich. Według własnych możliwości można ją wzbogacić, a wykład uatrakcyjnić, na przykład za pomocą slajdów. Forma przekazu jest ważna, ale pozostawia się ją

do wyboru prowadzącemu wykład. Czas na nauczanie wynosi od czterdziestu pięciu do sześćdziesięciu minut.

Po wykładzie uczestnicy podejmują wspólnotową modlitwę. Można ją przeprowadzić na dwa sposoby. W pierwszym wariantcie członkowie wspólnoty stają w kręgu z rękami na ramionach sąsiadów, a prowadzący modlitwę rozpoczyna uwielbienie Boga, które przechodzi po pewnym czasie w modlitwę w językach. Modlitwa uwielbienia otwiera uczestników spotkania na obecność Bożą, jest wyrazem wdzięczności Bogu za Jego hojność i prowadzi do szczerego oddania chwały Temu, który jest godzien wszelkiej czci. Natomiast modlitwa charyzmatyczna w językach przygotowuje na działanie Ducha Świętego, jest przestrzenią wolnego, niczym nieskrępowanego zjednoczenia z Panem, w której wspólnota podtrzymuje płomień Pięćdziesiątnicy. Modlący się, niczym apostołowie w Wieczerniku, otwierają się na nowe życie w Duchu Świętym. Idą tropem św. Łukasza Ewangelisty, który nawiązując do Starego Testamentu, pokazuje, że w dniu zesłania Ducha Świętego, podobnie jak na górze Synaj, rodzi się nowa społeczność. Kolejnym etapem jest czas słuchania, „co Duch mówi do Kościoła”, i napełnienia. W milczeniu oddajemy się działaniu łaski, przyjmując obfitość Bożej miłości. Osoby dotknięte Bożym działaniem mogą wystąpić z kręgu i modlić się za tych, którzy w nim pozostali. Tak przeprowadzoną modlitwę możemy kilkakrotnie ponowić, kończąc ją dziękczynieniem za otrzymane łaski.

W drugim wariantcie członkowie wspólnoty modlą się razem, stojąc przy swoich miejscach do siedzenia, i tak jak powyżej, uwielbiają Boga, modlą się w językach i nasłuchują z napełnieniem. Osoby dotknięte Bożym działaniem mogą wystąpić przed zgromadzenie, które w modlitwie jednoczesnej będzie przywoływało nad nimi Ducha Świętego, prosząc dla nich o obdarowanie. Przed zebranych wychodzą ci, którzy podczas milczącego napełnienia zaobserwowali u siebie następujące zjawiska: dar łąz, drżenie części lub całego ciała, uczucie ciężaru Bożej chwały, trudność w utrzymaniu się w pozycji stojącej, uczucie gorąca lub mrowienia w rękach albo uczucie ciepła lub prądu na głowie bądź na klatce piersiowej. Są to symptomy towarzyszące temu, co dzieje się we wnętrzu osoby proszącej o napełnienie danym charyzmatem. Modlitwę kończymy dziękczynieniem.

Bywa i tak, że w danej wspólnotcie lub grupie duszpasterskiej nikt jeszcze nie posługuje się darem języków. W takiej sytuacji modlitwę o napełnienie darem charyzmatycznym można przeprowadzić w kościele lub kaplicy przed wystawionym w monstrancji Najświętszym

Sakramentem. Wówczas uwielbiamy Boga, następnie prosimy Go, by w swym nieskończonym miłosierdziu wylał na modlących się swego Ducha Świętego w mocy danego charyzmatu. Modlitwę prośby może zanościć do Boga jedna osoba lub cała wspólnota. Potem następuje etap słuchania w ciszy i napełnienia. Adorujący przyjmują Boże namaszczenie i wyrażają swoją wdzięczność za otrzymane łaski.

Ostatni etap spotkania to zapoznanie się uczestników szkoły z pakietem zadań. Osoba prowadząca szkołę bądź wykład przedstawia uczestnikom pakiet zadań na każdy dzień, z wyjątkiem tego, w którym odbywa się spotkanie. Najlepiej więc ustalić jeden stały dzień tygodnia na spotkania formacyjne w ramach szkoły, aby pozostałe dni przeznaczyć na pracę indywidualną. Może to być czas spotkania wspólnoty bądź inny dogodny termin. Zadania uczestnicy wykonują samodzielnie w domu i to od nich zależy, kiedy znajdą na nie czas. Są one tak opracowane, aby w praktyce można było zapoznać się z treściami biblijnymi mówiącymi o danym charyzmacie. Ważna jest zachęta, by systematycznie wykonywać proponowane zadania. Ich treść pozwoli pogłębić naukę o danym charyzmacie, trwać przez kolejne dni w modlitwie osobistej o namaszczenie nim oraz pobudzi do doświadczenia Boga jako „bycia obdarowanym” przez wiarę. Czas prezentacji zadań wynosi około dziesięciu minut. Po tym czasie zebrani podejmują wspólną modlitwę, która trwa do dziesięciu minut, i jeżeli na spotkaniu jest kapłan, to udziela wszystkim błogosławieństwa.

Całość spotkania formacyjnego winna się zamknąć maksymalnie w trzech godzinach. Na zakończenie szkoły można w dwunastym tygodniu celebrować Eucharystię i po niej zrobić agapę podsumowującą cały cykl spotkań.

Terminarz Szkoły Charyzmatów przedstawia się w następujący sposób:

1. Wykład: Dary Ducha Świętego, posługi i charyzmaty.
2. Wykład: Charyzmat wiary.
3. Wykład: Charyzmat miłości.
4. Wykład: Charyzmat służby.
5. Wykład: Charyzmat wiedzy (słowa poznania).
6. Wykład: Charyzmat języków i tłumaczenia języków.
7. Wykład: Charyzmat proroctwa.
8. Wykład: Charyzmat rozeznania duchów.
9. Wykład: Charyzmat uzdrawiania.

10. Wykład: Charyzmat czynienia cudów.
11. Wykład: Dar łez, zaśnięcia w Panu, stany duchowe.
12. Fakultatywnie: Eucharystia, agapa i podsumowanie.

Ci, którzy pragną poprowadzić Szkołę Charyzmatów we wspólnotach kościelnych, winni stworzyć zespół prowadzących, w którym obok lidera (np. dyrektora szkoły), odpowiedzialnego jednocześnie za sprawy organizacyjne, będą osoby nauczające oraz animatorzy muzyczni. Nie ma potrzeby powoływania animatorów małych grup, gdyż takich w ramach tego kursu nie ma. Powyższy zespół w pierwszej kolejności winien wspólnie się modlić za szkołę i jej uczestników. Przed jej zainicjowaniem dobrze jest spotkać się kilkakrotnie, by omówić sprawy organizacyjne. Dobre przygotowanie szkoły będzie gwarancją jakości, co przełoży się na sposób przeżywania jej przez uczestników. Ważną rolę ma tu do odegrania diakonia uwielbienia, która poprzez muzykę i śpiew winna animować modlitwę wspólnotową.

Osoby po pierwszej reewangelizacji na ogół są bardzo otwarte na nowe doświadczenia, które pomogą im w kształtowaniu ich wiary. I to właśnie należy odpowiednio wykorzystać. Szkoła Uczniostwa duchowo umacnia te osoby w relacji do Jezusa Chrystusa poprzez kontakt z Pismem Świętym i wspólnotą uczniów, a Szkoła Świadków wydobywa ich doświadczenie wiary, prowadząc daną osobę do konkretnego zaangażowania w budowanie Kościoła świętego poprzez świadectwo wiary i działalność ewangelizacyjną. W tej działalności potrzebna jest moc Boża, która objawia się przez charyzmaty.

Należy podkreślić, że mocną stroną tego etapu drogi formacyjnej jest nowa świadomość wśród uczestników szkoły otrzymywanych przez nich od Boga darów charyzmatycznych, prośba o nowe dary oraz doświadczenie łaski wspólnotowej modlitwy, która stanowi formę tej prośby. Duch Święty dla budowania i umocnienia wspólnoty kościelnej pragnie budzić w sercach uczniów Chrystusa i Jego świadków nie tylko wiarę, nadzieję i miłość, ale także, przez różnorodne działanie łaski, ujawniać swoją obecność we wspólnocie. Kiedy bowiem myślimy o charyzmatach, to najczęściej skupiamy się na tych nadzwyczajnych, jak uzdrawianie czy czynienie cudów, zapominając o samym Dawcy charyzmatycznych łask. A to właśnie Jego obecność w codziennej służbie Ewangelii gwarantuje jej rozwój w świecie. Bez Ducha Świętego nie można być uczniem Chrystusa ani Jego świadkiem. Moc świadectwa zależy bowiem od Jego łaski. Bez Ducha Świętego wspólnota katolicka umiera i przestaje być wspólnotą wiary.

Drugim ważnym atutem Szkoły Charyzmatów jest rozpalenie ognia entuzjazmu rodzącego się ze spotkania z Panem, który hojnie namaszcza swym Duchem. Tam, gdzie objawia się Duch Pana, wybucha radość! I wcale nie chodzi tu jedynie o emocjonalną formę radości, tę może bowiem wywołać nawet poganin czy ateista. Prawdziwa radość chrześcijańska wypływa z komunii serc, jaka powstaje pomiędzy Bogiem i człowiekiem otwartym na Jego działanie. Tu rodzi się synergia obdarowania i przyjęcia daru, łaski i jej użycia, miłości udzielania i wolności przyjmowania dla służenia innym. Taka radość uwalnia od zła i jego zaraźliwych sprzymierzeńców: goryczy, smutku, kłamstwa, ociężałości duchowej, apatii, braku sensu życia itd. Dzieje się tak, ponieważ Duch Święty jest ogniem, którego zgasić się nie da!

Trzecim atutem tej szkoły jest samo doświadczenie obdarowania charyzmatami. Przyjęcie sposobu działania Ducha Świętego, przez wyłanie charyzmatów na uczestników szkoły, otwiera najpierw na Jego kierowanie wspólnotą, na to – jak zauważa ks. Tomasz Rapała³ – jaką drogę przewidział Bóg dla danej grupy wierzących. Ujawnienie się bowiem charyzmatów we wspólnocie i przyjęcie ich oznacza zaufanie, powierzenie się prowadzeniu i uznanie, że nie my wiemy lepiej, co należy robić. Zwracamy na to uwagę, gdyż wiele wspólnot błędnie z góry zakłada, jaka będzie ich misja w Kościele świętym. A słuchając tego, co Duch mówi do Kościoła, można we właściwy sposób i zgodnie z Bożym powołaniem realizować służbę wspólnoty wobec innych. Nadto należy przypomnieć za ks. Tomaszem, że charyzmaty mają też wielką wartość pedagogiczną. „Człowiek, który realizuje je we wspólnocie, uczy się służyć, dawać swój czas, swoje siły dla innych. Tylko wtedy, kiedy ludzie wychodzą ze swojego indywidualizmu, z zamknięcia i skoncentrowania na własnych sprawach, możemy mówić o wspólnocie. Wymaga ono wzajemnego otwarcia się i dzielenia się tym, co się posiada. Tego odsłonięcia uczą charyzmaty”⁴.

W efekcie czwartym atutem Szkoły Charyzmatów będzie uporządkowanie służby we wspólnocie i działań zewnętrznych wspólnoty w kluczu Bożego obdarowania. O ten porządek w Kościele pierwotnym bardzo zabiegał św. Paweł Apostoł, któremu zależało na tym, aby nowo powstałe wspólnoty nie gasiły Ducha Pańskiego i przez uporządkowanie wewnętrznego życia charyzmatycznego wspólnot przyczyniały się

³ T. Rapała, *Badajcie duchy!*, „Pastores” 2018, nr 81 (4), s. 109.

⁴ Tamże, s. 110.

do budowania jedności w różnorodności darów. Na to w pierwszej kolejności muszą zwrócić uwagę pasterze i liderzy wspólnot.

Przywołując tych kilka argumentów, możemy się przekonać, jak ważna w procesie formacyjnym jest Szkoła Charyzmatów. To nie tylko zapoznanie się z proponowanymi charyzmatami, ale też wołanie do Boga o ich udzielenie, by lepiej służyć Jezusowi Chrystusowi w Kościele katolickim. Słowem kluczowym jest tu słowo „moc”, które pada w kontekście służby we wspólnocie i ze wspólnotą, a które objawia się w działaniu napełnionym Bożą miłością. Wszyscy wiemy, że miarą miłości jest miłość bez miary. Zatem mocy charyzmatu, tak jak i mocy miłości, z udzielenia której on nas wypełnia – granic stawiać nie wolno! Odwagi! Każdy uczeń Chrystusa, czy tego chce, czy też o tym nie myśli, w swej istocie jest charyzmatykiem, dlatego nie lękajmy się świadomie nim stawać według zamysłu Bożego. Zadbajmy również o to, by inni poszli tą samą drogą.

Spotkanie 1

A. Nauczanie: Dary Ducha Świętego, posługi i charyzmaty

Cel nauczania: Poznanie natury charyzmatów oraz kryteriów ich rozeznawania

Rozpoczynamy kolejną szkołę formacyjną. Ufam, że będzie to piękny czas pogłębienia nie tylko wiedzy, ale przede wszystkim doświadczenia charyzmatycznego. Skupimy naszą uwagę na charyzmatach, których Pan Bóg udziela Kościołowi świętemu, by go budować i wypełniać mocą. Odkrywając namaszczenie Ducha Świętego, jakie spływa na wiernych, będziemy mogli nie tylko o nie prosić, ale przede wszystkim rozumieć jego potrzebę i znać jego wartość. To powinno nam pomóc w konkretnym życiu, w posługiwaniu się z mocą tym namaszczeniem. Bóg nie zostawił nas bezradnych! Otrzymaliśmy Ducha Świętego! A otrzymać Ducha znaczy – przemienić się! Jesteśmy w tym miejscu, by dokonać radykalnej zmiany swego myślenia i działania na rzecz królestwa Bożego, do którego zmierzamy w pielgrzymce wiary. Jako dla uczniów Pana i świadków Jego obecności w świecie, nastał dla nas czas, aby tę obecność uczynić pełną miłości Bożej. Miłość Boża została bowiem rozlana w sercach naszych przez Ducha Świętego, który jak pisze św. Paweł, został nam dany (Rz 5,5) z wielką siłą przekonania (1 Tes 1,5). Zatem nie chcemy tutaj uprawiać „charyzmatomanii”, czyli fascynować się samym doświadczeniem objawiających się w człowieku mocy Boga, lecz nauczyć się świadomie przeżywać swój chrzest w Duchu Świętym, aby wypełnić posłannictwo wykraczające poza naturalne możliwości człowieka dla osiągnięcia wielkich rzeczy dla królestwa Bożego. Zapewne dla niektórych jest to bardzo ambitny cel, lecz z punktu widzenia pełnienia zwyczajnej posługi w Kościele katolickim wydaje się on podstawowy, jeśli myślimy o ciągłym rozwoju naszej wspólnoty.

Kardydał Leon Joseph Suenens zaprosił do Malines w Belgii w dniach od 21 do 26 maja 1974 roku niewielką międzynarodową grupę teologów i świeckich liderów, by podać teologiczne i duszpasterskie wskazówki

dotyczące Odnowy Charyzmatycznej, a pośrednio samych charyzmatów. Zespół ten stwierdził jednoznacznie, że „Duch Święty jest zesłany żyjącemu człowiekowi. Doświadczenie Jego obecności wkracza do sfery własnego doświadczenia takiego człowieka. Własne doświadczenie nie ulega zatarciu, a wręcz przeciwnie – wzmocnieniu”. Idąc tym tokiem myślenia, odkrywamy w działaniu Boga w doświadczeniu człowieka wiary dary Ducha Świętego, posługi i charyzmaty. One stają się przedmiotem naszej pierwszej katechezy.

O istnieniu darów Ducha Świętego wiemy z Objawienia. Pismo Święte w licznych tekstach wskazuje na ich obecność: Rdz 41,38; Wj 31,3; Lb 24,2; Pwt 34,9; Ps 31,8 i 32,9; Mdr 7,28, Syr 15,5; Iz 6,1; Łk 12,12 i 24,25; J 3,8; Dz 2,2; Rz 8,14 i 26; 1 Kor 2,10 i 12,18; Ap 3,1; 4,5 i 5,6. Klasyczny w tym względzie jest tekst Iz 11,1–3: „I wyrośnie różdżka z pnia Jessego, wypuści odrośl z jego korzenia. I spocznie na niej Duch pana, duch mądrości i rozumu, duch rady i męstwa, duch wiedzy i bojaźni Bożej”. Powszechnie przyjmowana liczba siedmiu darów wynika stąd, że tłumaczenia Pisma Świętego takie jak Septuaginta i Wulgata, czyli przekłady na grekę i na łacinę, dar „bojaźni” powtórzyły za pomocą dwóch pochodnych terminów jako dar bojaźni i dar pobożności. W ten sposób sformułowania te jeszcze bardziej podkreślają ideę pełni obdarowania. Dary Ducha Świętego otrzymywane są wraz z łaską uświęcającą, ale nie są w żadnym sensie łaskami nadzwyczajnymi czy czysto charyzmatycznymi, ale są zwykłym nadprzyrodzonym wyposażeniem człowieka. Służą one jako:

- dar rozumu – do dania właściwej interpretacji i wniknięcia w prawdy Boskie przyjęte przez wiarę;
- dar wiedzy – do poznawania Boga i Jego stosunku do człowieka (dar ten zawiera znajomość miłości Bożej);
- dar mądrości – do słusznego osądu i porządkowania wszystkich rzeczy według Boskich norm (to uzdolnienie do łatwego poznawania wewnętrznej istoty rzeczy nie tylko samej w sobie, ale też w jej odniesieniu do Boga; mędrzec poznaje wszystko w świetle Bożym);
- dar rady – do poddania osoby pod radę Bożą odpowiednio do własnych działań zmierzających do uświęcenia i zbawienia (chodzi o usprawnienie w podejmowaniu właściwych decyzji w szczególnie trudnych sytuacjach);
- dar pobożności – do oddawania Bogu synowskiej adoracji jako Ojcu;

- dar męstwa – do pokonywania trudności lub znoszenia bólu i cierpień z mocą wlaną przez Boga;
- dar bojaźni Bożej – do unikania ze względu na miłość do Boga grzechów i przywiązania do rzeczy stworzonych.

Posynodalna adhortacja apostołowska *Christifideles laici* św. Jana Pawła II o powołaniu i misji świeckich w Kościele i w świecie podkreśla w pkt 21, że Sobór Watykański II ukazuje posługi i charyzmaty jako dary Ducha Świętego, które służą budowaniu Chrystusowego Ciała i spełnianiu jego posłannictwa w świecie. Ten sam bowiem Duch, który kieruje Kościołem i mu przewodzi, uposaża w rozmaite dary hierarchiczne i charyzmatyczne wszystkich ochrzczonych, wzywając każdego z nich do tego, by był w sobie właściwy sposób aktywny i współodpowiedzialny.

Wszystkie posługi istniejące i spełniane w Kościele stanowią zróżnicowane formy udziału w posłudze Jezusa Chrystusa, Dobrego Pasterza, który daje życie swoje za owce (por. J 10,11), i pokornego Sługi, który siebie samego składa w ofierze dla zbawienia wszystkich (por. Mk 10,45). Podział urzędów w Kościołach apostołskich ukazany jest nad wyraz przejrzyście w tekstach św. Pawła. W Pierwszym Liście do Koryntian pisze on: „ustanowił Bóg w Kościele najprzód apostołów, po wtóre proroków, po trzecie nauczycieli” (1 Kor 12,28). Z kolei w Liście do Efezjan czytamy: „Każdemu zaś z nas została dana łaska według miary daru Chrystusowego (...). I On ustanowił jednych apostołami, innych prorokami, innych ewangelistami, innych pasterzami i nauczycielami dla przysposobienia świętych do wykonywania posługi, celem budowania Ciała Chrystusowego, aż dojdziemy wszyscy razem do jedności wiary i pełnego poznania Syna Bożego, do człowieka doskonałego, do miary wielkości według Pełni Chrystusa” (Ef 4,7.11–13; por. Rz 12,4–8). Te, a także inne teksty Nowego Testamentu świadczą o wielości i różnorodności zarówno posług, jak i darów oraz zadań istniejących w Kościele.

W Kościele istnieją przede wszystkim posługi urzędowe, czyli te, które wywodzą się z sakramentu kapłaństwa. Pan Jezus bowiem wybrał i ustanowił apostołów zarodkiem ludu Nowego Przymierza i zaczątkiem nowej hierarchii, powierzając im mandat nauczania wszystkich narodów (por. Mt 28,19) oraz kształcenia i kierowania kapłańskim ludem. Misja apostołów, którą Pan Jezus stale powierza pasterzom swojego ludu, jest prawdziwą służbą, która w Piśmie Świętym określona jest

znamiennym mianem „diakonii”, czyli posługi, urzędu. W nieprzerwanie trwającej sukcesji apostołskiej kapłani w chwili święceń otrzymują od Zmartwychwstałego Chrystusa charyzmat Ducha Świętego, a wraz z nim – władzę i świętą moc działania *in persona Christi Capitis* (w zastępstwie Chrystusa Głowy), ażeby głosząc Ewangelię i sprawując sakramenty, służyli Kościołowi i jednoczyli go w Duchu Świętym.

Posługi urzędowe są łaską, i to nie tylko dla tych, którzy je sprawują, ale przede wszystkim dla całego Kościoła. Zbawczą misję Kościoła w świecie realizują nie tylko ci, którzy czynią to na mocy święceń, ale także wszyscy świeccy, którzy na mocy chrztu i specyficznego powołania uczestniczą – każdy w sobie właściwym stopniu – w kapłańskim, prorockim i królewskim urzędzie Chrystusa.

W Kodeksie Prawa Kanonicznego powiedziano: „Tam, gdzie to doradza konieczność Kościoła, z braku szafarzy także świeccy, chociażby nie byli lektorami lub akolitami, mogą wykonywać pewne obowiązki w ich zastępstwie, mianowicie: posługę słowa, przewodniczyć modlitwom liturgicznym, udzielać chrztu, a także rozdzielać Komunię świętą, zgodnie z przepisami prawa” (kan. 230, paragraf 3). Jednakże sam fakt wykonywania tych zadań nie czyni człowieka świeckiego pasterzem, bowiem o urzędowej naturze posługi nie stanowi rodzaj spełnianych funkcji, lecz przyjęcie sakramentalnych święceń.

Świeccy mogą spełniać rozmaite posługi, urzędy i funkcje, przysługujące im w obrębie liturgii, przekazywania wiary i wewnątrz pasterskich struktur Kościoła, czyniąc to w zgodzie ze swym specyficznym świeckim powołaniem, które różni się od powołania do posługi urzędowej. Ojcowie synodalni poświęcili wiele uwagi urzędom lektoratu i akolitu. Urzędy te były niegdyś w Kościele łacińskim jedynie etapami na duchowej drodze do urzędowego kapłaństwa. Dziś, na mocy *motu proprio* Pawła VI *Ministeria quaedam* (15 sierpnia 1972), posiadają one własną autonomię i stałość oraz mogą być powierzane także świeckim, ale tylko mężczyznom.

W teźże adhortacji Ojciec Święty wyjaśnia również rolę charyzmatów. W pkt 24 pisze: „Duch Święty, który powierza Kościołowi-Komunii różne posługi, równocześnie ubogaca go w szczególne dary i zdolności, które nazywamy charyzmatami. Mogą one przybierać najrozmaitsze formy, już to jako wyraz najpełniejszej wolności Ducha, który jest ich dawcą, już to jako odpowiedź na różnorodne wymogi pojawiające się w dziejach Kościoła. O wielkiej różnorodności tych darów świadczą teksty Nowego Testamentu, które je opisują i klasyfikują: «Wszystkim

zaś objawia się Duch dla [wspólnego] dobra. Jednemu dany jest przez Ducha dar mądrości słowa, drugiemu umiejętność poznawania według tego samego Ducha, innemu jeszcze dar wiary w tymże Duchu, innemu łaska uzdrawiania w jednym Duchu, innemu dar czynienia cudów, innemu prorocтво, innemu rozpoznawanie duchów, innemu dar języków i wreszcie innemu łaska tłumaczenia języków» (1 Kor 12,7–10; por. 1 Kor 12,4–6.28–21; Rz 12,6–8; 2 P 4,10–11).

Charyzmaty, czy to nadzwyczajne, czy też proste i pokorne, dzięki Duchowi Świętemu, który w nich jest, działają zawsze, pośrednio lub bezpośrednio, dla dobra Kościoła, wnosząc – zgodnie ze swym przeznaczeniem – wkład w budowanie, w powiększanie ludzkiego dobra i w zaspokajanie potrzeb świata”.

W związku z apostołstwem świeckich Sobór Watykański II mówi: „Dla spełniania tego apostołstwa udziela wiernym Duch Święty, sprawujący dzieło uświęcenia Ludu Bożego przez posługę słowa i sakramenty, także innych szczególnych darów (por. 1 Kor 12,7); «udzielając każdemu tak, jak chce» (1 Kor 12,11), by «służąc sobie wzajemnie każdy tą łaską, jaką otrzymał», przyczyniali się i oni «jako dobrzy szafarze różnorodnej łaski Bożej» (1 P 4,10) do budowania całego ciała w miłości (por. Ef 4,16)”.

Charyzmaty winny być przyjmowane z wdzięcznością zarówno przez tych, którzy je otrzymują, jak i przez wszystkich członków Kościoła. W nich bowiem szczególnie obficie objawia się łaska zapewniająca apostołską żywotność i świętość całemu Ciału Chrystusa, pod warunkiem że pochodzą one naprawdę od Ducha i są używane rzeczywiście zgodnie z Jego natchnieniem. Co więcej, żaden charyzmat nie zwalnia z obowiązku zachowywania łączności i posłuszeństwa wobec pasterzy Kościoła. Sobór wyraźnie mówi, że „sąd o ich [charyzmatów] autentyczności i o właściwym wprowadzaniu ich w czyn należy do tych, którzy są w Kościele przełożonymi i którzy szczególnie powołani są, by nie gasić Ducha, lecz doświadczać wszystkiego i zachowywać to, co dobre (por. 1 Tes 5,12 i 19–21)”, tak aby wszystkie charyzmaty w swojej różnorodności i komplementarności współdziałały na rzecz wspólnego dobra.

Charyzmaty poświęcone przez Pismo Święte sytuują się na innej płaszczyźnie niż dary Ducha Świętego czy posługi: jest to płaszczyzna operacyjna darów apostołskich, przeznaczonych do budowania wspólnoty wierzących. Nie odnoszą się wprost do osoby, lecz mają na celu przede wszystkim pożytek Kościoła.